BRABANT STRIP Magazine

De biografie van
Willy Vandersteen
is eindelijk verkrijgbaar.

Brabant Strip sprak met auteur
Peter Van Hooydonck
Hoe herkent hij de hand van de meester?

(c) Standaard Uitgeverij, Antwerpen

nr. 19 juni 1994

BRABANT STRIP MAGAZINE

Onafhankelijk maandblad voor stripfanaten. juni 1994

Uitgeregende stripbeurs in het Hoge Noorden, een verslag van onze reporter ter plaatse...

DE HAARLEM GLOBETROTTER.

"Het Haarlems stripgebeuren 94". Zaterdag.
Op deze gedenkwaardige dag, die ik niet gauw zal vergeten, bezocht ik niet alleen standjes met strips doch ging ik als echte Belg ook op zoek naar friet; dit alles op en rond de markt van Haarlem.
Ik was er nog nooit geweest en verwachtte ook niet er zoveel Belgen te zien. Net stapte ik de tent in, toen een alles overdonderende stortbui neerplensde, of was het een Nederlandse slagregenbui? In de tent: de standen van de winkels die je op iedere beurs ziet. Voor vaste beursbezoekers een teleurstelling, aangezien je er ook weinig "oudheden" aantrof, laat staan antiquarische strips. Ook de standen buiten leden aan dezelfde ziekte. Verderop ontmoette ik Jean Smits, collega-redakteur van dit magazine, en enkele abonnee's. Andere bekende Belgen: Roger Decadt en Peter Bonte. De Nederlanders herinneren zich Roger "de man die het huis naast het zijne kocht voor de strips" meestal van de Jambersuitzending op RTL4. Samen met Roger en Peter zouden we wat later trouwens zowat de enige Belgen zijn op de veiling van antiquarische strips. De veiling was een succes. Ook H. Matla was aanwezig en er werd aardig wat gelachen toen bleek dat hij meedeed. Voor sommige stukken werden op de veiling gekke prijzen betaald (+15%). Een kleine greep: **Alex de onversaagde,**
"bijna nieuw", fl 750. !
4 avonturen van Robbedoes,
"bijna nieuw", fl 1100.
De hoed van Geeraard de Duivel,
"afgesneden" (!),fl 450. !
De Sigaren van de farao,
"mooi", fl 350. !

Omstreeks 18u30 was alles afgelopen. Ik repte me naar de auto om te kijken of-ie nog niet door de politie weggesleept was. Het parkeren in Haarlem, nou, daar bààl je van, zouden onze Nederlandse vrienden zeggen. Om de 2 uur 5 gulden in de machine pompen, dat vergalt je stripdag. Dat is zo klaar als een klontje suiker dacht ik, of niet?
Mijn afgejakkerde Fiesta bleek er nog te staan, en ik besloot op zoek te gaan naar "Haarlem's Vlaamse friet". Bleek dat ze daar wel Belgische sausen hadden, maar of de aardappel uit België kwam!?? Verder waren er uitsluitend gehaktballen verkrijgbaar (populair in Nederland), nogal teleurstellend voor een echte frietminnaar. Bovendien bleef er aardig wat vet over in de puntzak.
Mijn bezoek aan Haarlem maakte me drie dingen wijzer:

1. Straffe prijzen voor antiquarische strips krijg je alleen op veilingen in Nederland.
2. Als Belg kun je met een goeie krokante Vlaamse friet rijk worden in Nederland.
3. Met al dat vet dat overblijft in de weggeworpen frietzakjes is het duidelijk dat in Haarlem de afvalbakken ingesmeerd zijn met frietvet.

Na afloop ben ik richting Vlaanderen nog een aardig stuk verkeerd gereden. Ik was zo te horen de enige niet: Chris van Strip Middelkerke zat met chauffeur Marnix uit Koksijde ook al zo'n 100 km verkeerd. Zeker is dat voor de volgende Haarlem-rit veel Belgen niet meer terugkeren.

JP Legein.

Agenda

16 juli- 7 augustus
STRIP KOKSIJDE.
Elke zondag ruilbeurs.

juli-augustus Strip Middelkerke.

3-4 september
-Stripbeurs Valkenswaard, NL
(Altijd goed bewegwijzerd).
-Amusementsbeurs Expohallen
Kelchterhoef, Houthalen.

10 september
Stripbeurs Genk. (10u.)

15-16 oktober
Stripdagen Het Turfschip Breda

De voorplaat

Uit "De schat van Beersel".
Eerder gebruikt als voorplaat van Kuifje nr.40 ,1952.
Het langverwachte, ultieme Vandersteen-boek zijn er uiteindelijk twee geworden. Lees ook pagina's 4 tot en met 17.

VERDER IN DIT NUMMER:

Reklame	2
Vandersteen	4
Franka	20
Nieuw	21
Koksijde	22
Zoekertjes	24

Rariteiten en reklame

Reklamestrips zijn niet meer weg te denken uit het aktuele stripaanbod. In tegenstelling tot wat men over het algemeen denkt, zijn reklamestrips geen nieuw verschijnsel. De reklamestrip is zo oud als de strip zelf, bijna een eeuw dus. Een bekend verzamelaar vertelt ons hoe je ze kan herkennen.

Over 'reklamestrips' rijzen soms, terecht, enkele vragen. Wat is nu een echte reklamestrip? Na enkele diepgaande gesprekken met collega's ben ik tot volgende vaststellingen gekomen. Er zijn verschillende soorten reklameuitgaven op de markt, waarvan sommige zeer duidelijk het predikaat 'reklamestrip' mogen voeren, terwijl er over andere exemplaren twijfels rijzen. Om de verzamelaars in het algemeen en de 'reklame'-fans in het bijzonder te helpen, geef ik hieronder enkele richtlijnen om in de toekomst gemakkelijker een 'reklamestrip' te kunnen herkennen.

Criteria:

A. de inhoud

1. Een reklamestrip is gemaakt om promotie te maken voor een 'produkt' in de ruimste zin van het woord, en wordt uitgegeven of gesponsord door een firma, vereniging, staat, ministerie, openbare instelling, stripfestival, stichting, politieke partij, of godsdienstig genootschap.
   Dit zijn duidelijk 'uitzonderlijke' uitgevers.
2. Een strip uitgegeven door een erkende uitgeverij en gesponsord, gesteund of gepromoot door één van bovenstaande uitzonderlijke uitgevers, is ook een reklamestrip.

B. de vorm

1. Een reklamestrip is een tekenstrookje met minstens 3 plaatjes, die logisch met elkaar in verband staan. Eén plaatje per pagina kan alleen indien het om opeenvolgende pagina's gaat.
2. De getekende plaatjes zijn al dan niet voorzien van ballontekst of ondertiteling.
3. Geen probleem indien de (onder)tekst de bovenhand haalt op de plaatjes, zolang punt 1 maar gerespecteerd wordt.
4. Een strip moet op papier of karton afgedrukt zijn, andere materialen komen niet in aanmerking.
5. De verwijzing(en) naar de uitzonderlijke uitgever(s) moeten mee afgedrukt zijn.
   Zelfaangebrachte stickers, stempels, losbijgevoegde of ingeplakte bladzijden maken van de betreffende strip géén reklamestrip. Het bijvoegsel kan natuurlijk wel een reklamestrip op zich zijn.

C. toepassingen en voorbeelden.

Wél:

- -Een strook van tenminste 3 plaatjes die aangebracht is op een kartonnen verpakking of op een glazen pot gekleefd is, wordt dus eveneens aanzien als een reklamestrip.
- -Posters met strip, die bijvoorbeeld dienen als wedstrijdmateriaal en waar men de tekst zelf moest invullen, worden als reklamestrips beschouwd.
- -Stripweekbladen: reklame-bijlagen-met-strip, ongeacht de dikte, en gratis gelegenheids-of promotie-nummers (vb: strandspelen aan de kust) zijn wel degelijk reklamestrips.

Niét:

- -Een strip uitgegeven door een uitgeverij die slechts enkele sporadische uitgaven op haar actief heeft, is dus niet noodzakelijk een reklamestrip.
- -Uitgaven van Lekturama of de Nederlandse Boekenclub, zijn per definitie géén reklamestrips, zie A1 en A2.
- -Geïllustreerde boekjes zijn dus geen reklamestrips, omdat B1 hier niet gehaald wordt.

Indien lezers aanvullingen of bemerkingen hebben over bovenvermelde punten, kunnen ze dat gerust laten weten (zie: redactieadres).
Het is trouwens de bedoeling bij te leren en elkaar nieuwe gegevens door te spelen.

Alex Benoit.

Het Laatste Nieuws, 13.12.1945

Zorreg dat je der bij komt, bij...

De Reklamestripclub

Suske en Wiske

Diverse verzamelaars denken dat het Euro Space Centre een speciale uitgave van **De stervende ster** aanbiedt voor 120fr. In de pers werd daaraan aandacht besteed. Een telefoontje van de Reklamestripclub volstond om iedereen gerust te stellen: het is een gewone uitgave!

Agfa Films geeft zoals bekend 1 Suske en Wiske weg bij aankoop van 2 films (verpakt in een speciaal SW-doosje). Herlees ook onze vorige aflevering. Maar! Fotozaken die ter plaatse een Agfa minilab gebruiken voor ontwikkeling, kunnen als extra-actie nog **twee andere titels** weggeven.Nasporingen leerden ons dat het om **De dappere duinduikers** en **Het onbekende eiland** gaat. Alleen in de BeLux...

Brusselse strips

Het Brussels hoofdstedelijk gewest zond de Brusselse scholen in 1991 een dossier, waarin o.a. de strip **De zaak Breughel**. (als reactie op **Barelli in Bruisend Brussel**, de successtrip van Vlaams minister Hugo Weckx). De strip rond 'Zinneke' werd getekend door André Moons en medewerkers. Door het succes van dergelijke akties heeft ook Minister-President Charles Picqué van het Brusselse gewest begrepen dat je met het medium strip de jeugd kan bereiken. In 1993 werd op dezelfde manier een nieuwe strip verspreid: **De Iris van Bruocsela**, van hetzelfde team. De iris, die nog vòòr de tijd van onze betovergrootvaders welig bloeide in de Brusselse moerassen, werd het symbool van Brussel, vroeger **Bruocsela**. Zo steken we nog eens wat op.
Info: Francoise Knot, Kabinet van de Minister-President, Brussels Hoofdstedelijk gewest, Hertogstraat 9, 1000 Brussel.

GEZOCHT stripverhalen van Ton en Tinneke, Benjamin, Robin Hoed en Dommel VAN Nutella.
Er is een nieuwe serie van 15 boekjes verschenen. Splinternieuw met leuke verhalen en mooie tekeningen. Bij elke gezinspot Nutella zit er één. Verzamel ze, lees ze en ruil ze met je vriendjes.
nutella
FERRERO
nutella
GRATIS

Uit het Antiquariaat.

In het weekblad Robbedoes, nr. 1871 van 21/2/74, verscheen een advertentie voor vouwstrips van Nutella. Benjamin, Dommel, Ton en Tinneke en Robin Hoed worden vernoemd. Van Max bestaan ook stripjes. Waargenomen zijn Max 3, Dommel 4 en 5, Robin Hoed 24 en 25. We zoeken daarover nog **informatie**: blijkbaar verschenen twee reeksen. Hoeveel deeltjes bestaan er van en wie heeft ze in voorraad ? Uw reakties graag op het clubadres.

Nieuws uit Nederland.

Pas op de markt in Nederland: een speciaal album van **Jan, Jans en de kinderen**, in een speciale campagne van WASA, kompleet met tafelmatjes, 'placemat' heet dat in het Noorden.

Eerder dit jaar verscheen bij KBU uitgevers **Terreur in Tilburg**, een strip gesponsord door 54 geïnteresseerden: firma's, NS, de gemeente Tilburg,enz...

Het concept zal gebruikt worden voor verschillende steden in Nederland. Nu verscheen **Brand in Breda**, en ook dit keer zijn de helden Jules en Ollie van detectivebureau 'OJ' van de partij. De strip is alleen in Breda en omgeving verkrijgbaar, zolang de voorraad strekt.

Verder werd door de Efteling dit jaar wel degelijk **De Fatamorgana** opnieuw uitgegeven, deze versie heeft 'De Efteling' voorop en een gewijzigde laatste pagina. De prijs van dit **Suske en Wiske**-album bedraagt 5,95 gulden.

De REKLAME STRIP CLUB
Jean-Pierre Legein
Ter Weide 9, 8670 Oostduinkerke
Tel. 058/51.23.02
(Nederland:) 00 32 - 58.51.23.02

De angst voor het cliché levert nooit een goed idee. Brabant Strip sprak zonder complexen met Peter Van Hooydonck,

DE VERWONDERDE VERZAMELAAR

Op het moment dat ik aanbel is Peter Van Hooydonck nog geheel in beslag genomen door de tweede helft van België-Saudi-Arabië. Samen zijn we getuige van de historische Belgische nederlaag. Het gesprek gaat aanvankelijk dan ook over voetbal, geheel onverwacht.

Ik wist niet dat je ook nog een voetbalfanaat was... je hebt blijkbaar je vrije tijd herwonnen?
De druk is inderdaad wat verminderd. Nu kan ik de schade terug inhalen: in de laatste fase van het boek moest al dat materiaal gefotografeerd worden, en dat ligt er nu nog...
Opgelucht dat het voorbij is?
Ja, maar toch weer hongerig naar iets nieuws, ik kan niet stilzitten. Niet meer zoiets groots natuurlijk, dit kan niet meer geëvenaard worden. Ik ga niet nog 'ns tien jaar in zo'n project investeren, daarvoor kan ik de tijd niet meer vrijmaken. Interessant is wel dat er nog flarden informatie beschikbaar zijn, die allicht verwerkt zullen worden in het Vandersteen Magazine. Voor mij is dat de perfekte oplossing: het is minder omvangrijk, kwalitatief gezien moet dat even goed zijn, en het wordt gespreid in de tijd.
Na tien jaar werken aan dit project sta je één week in het centrum van de belangstelling. Radio, TV, de meeste kranten en weekbladen hebben er aandacht aan besteed. De Standaard Uitgeverij heeft er wel het groot kanon opgezet. Hoe voelt dat aan, die enorme mediabelangstelling?
Voor mij was die persbelangstelling geen hoogtepunt, wel de dag dat het eerste exemplaar van de persen rolde. Dat je dan even kan gaan zitten en het boek doorbladeren, dat is de kroon op het werk. Zo een keer in de schijnwerper staan streelt natuurlijk wel je ego, dat kan ik niet ontkennen, maar ik was er van overtuigd dat het boek goed zou onthaald worden, en beleef er nog altijd evenveel plezier aan als tijdens die week.
Wanneer ik een artikel lees over een onderwerp dat ik goed ken, valt me vaak op hoe veel krantenartikels letterlijk samenraapsels zijn van flarden uit oudere artikels. Vond je die haast mechanisch geschreven bijdragen zelf geslaagd?
Tja, Willy Vandersteen is blijkbaar al weggeschreven in de annalen. Ondanks de relativerende factoren die je in het boek terugvindt, hebben de journalisten uitgepakt met de bekende slogans: 'Wie is dat ook weer? Oja, de man van het massaprodukt, de commerciële Seefhoekenaar, de miljonair die ons heeft leren lachen,...'. Dat is jammer, want ze hadden beter het boek eens doorgenomen om te weten wie en wat Vandersteen nog meer is, om eens een nieuwe slagzin te bedenken. Maar ja, dat vraagt op korte tijd wat actief lezen, en dat is niet typisch iets voor journalisten.
Toch zijn er die er in slagen de eerste dag al kritiek te geven als zou het wat saai en braaf zijn. Dinsdag was de officiële voorstelling, op de radio hoorde ik die opmerking de dag voordien al.
Ik vind zelf wel dat daar een stuk terechte kritiek in zit.
Het begin en het middengedeelte vind ik spetterend, maar naar het einde toe vind ik het vuurwerk ook al minder hard knallen. Vandersteen's inbreng in het latere gedeelte van zijn carrière wordt ook minder en minder. Het hoera-geroep is dan ook niet meer aan de orde wanneer je begint over *De wervelende waterzak* en de Bessy-studio. Maar van in het begin was afgesproken dat héél het oeuvre zou belicht worden, ook het 'aanhangsel', de post-Vandersteen periode. Ik ben de eerste om toe te geven dat dit het minst plezante stuk is.
Er is natuurlijk geen sprake van een happy end. Ik denk wel dat we de lezers mogen verklappen dat de hoofdfiguur op het einde sterft...
Inderdaad (lacht), het eindigt niet op een climax, maar dat is eigen aan veel biografieën van produktieve mensen, denk ik, vooral grafische kunstenaars. Ook bij Hergé en Sleen ligt het hoogtepunt niet achteraan. Je hoort te sterven op het hoogtepunt van je succes om een legende te worden, dat is bekend.
Als je al die informatie bij elkaar ziet, in een prachtige layout en met passende kleurillustraties, dan lijkt het misschien vrij 'normaal' voor het publiek, dat tegenwoordig vrij verwend is. Misschien waarderen alleen verzamelaars het enorme werk dat gepresteerd is met het

U bent toch wel zeker ? © Standaard Uitgeverij, Antwerpen

opzoeken, rangschikken en verifiëren van alle informatie? Het is toch niet zo dat je bij Standaard Uitgeverij of Studio Vandersteen maar een laatje hoeft open te trekken om daar alles te vinden ?
Dat is heel juist, het zijn natuurlijk paarlen voor de zwijnen. Ik ben blij dat een aantal mensen de afwerking opmerken en op die kwaliteit wijzen, maar uiteindelijk denk ik niet dat het voor de doorsnee-lezer veel uitmaakt of hij een scherpe foto van Rikki en Wiske ziet, of een vage afdruk. Voor mij was dat wél een essentieel verschil: het moest haarscherp afgedrukt worden, en kaarsrecht. We zijn dan ook op zoek geweest naar de béste exemplaren van alle afbeeldingen, tijdschriftjes en boeken. We waren indertijd nogal geschokt toen *Ik vier het elke dag* uitkwam: daarin staan enkele monsterachtige foto's van albums...
Ja, onder andere het Kuifjenummer met de cover van *De groene splinter*, waar nét een stuk plakband afgetrokken is...
Juist, daar stoor ik me dus aan, want het kost niet veel meer moeite om een mooi exemplaar te vinden. Ook voor de minder belangrijke illustraties hebben we dat principe dus gehanteerd. We hebben een maximum aan tijd en energie geïnvesteerd -je doet dat ook een stuk voor jezelf, natuurlijk- en ik denk dat het resultaat op technisch niveau zeker mag gezien worden. Daarrond is dan ook helemaal geen kritiek in de pers, wel over het feit dat op een bepaald moment te zeer de ontstaansgeschiedenis en evolutie van die reeksen behandeld wordt, en te weinig de figuur van Vandersteen. Dat is waar, ik vind dat terechte kritiek.
Komt dat omdat het jouw bedoeling was een zo exact mogelijk beeld te brengen van wat de artiest gecreëerd heeft door de jaren heen? De term 'biografie' is er achteraf dan misschien wat misleidend opgeplakt?
Als verkoopsargument?
Inderdaad, het is een naslagwerk geworden, 'biografie' is een slecht gekozen term. Het klonk natuurlijk goed als reclameslogan (lachje). Eigenlijk was het mijn bedoeling een bibliografie te schrijven, maar dan niet het boek dat Rolf de Rijck uiteindelijk geschreven heeft, wel een *beschrijvende* bibliografie. Het gaat eigenlijk om de *verwondering van de verzamelaar*: je hebt wel al die dingen in je eigen kast zitten, maar hoe komt nu zoiets tot stand? Wie bepaalt plotseling hoe dié strip in dàt blad moet? Aan elke illustratie, aan elke nieuwe reeks is een verhaal verbonden. Hoe komt Vandersteen bij die uitgeverij terecht? Dat heeft mij altijd geboeid, en dàt heb ik willen uitzoeken. Het blijkt dat achter die produkties verhalen schuilen, en relaties, hij heeft mensen leren kennen, en via-via is de bal aan het rollen gegaan.
Van relaties gesproken: je beschrijft enkele cruciale momenten in Vandersteen's carrière. Grappig vind ik wel dat je tussen de regels kan lezen dat al die ingrijpende beslissingen of afspraken in een bepaald café plaatshadden, in café, euh, Ollekebolleke... ?
Café de Korenaar, ja. Wel, ik hoop eigenlijk dat ik me vergis, maar ik denk dat er waarschijnlijk eerst een bespreking was, en dat er daarna een pint is op gedronken. Veertig jaar later weet je niet meer waarover die bespreking wel ging, maar wel dat achteraf een café bezocht werd. Het helpt onthouden. Dat zijn dus kapstokken waaraan een aantal evenementen opgehangen worden, wat natuurlijk sappiger is om te vertellen. Vandersteen zal wel de eerste geweest zijn om na dat soort vergaderingen te zeggen: ' komaan mannen, en nu een pint hé ' (lacht).
Je hebt heelwat personen uit zijn entourage geïnterviewd. Met dat soort getuigenissen moet je dus voorzichtig zijn ?
Ja, ze zijn niet alleen gekleurd, soms misvormd ook. Het is daardoor mogelijk dat er historische fouten instaan. Na veertig jaar kan niet iedereen de geschiedenis nog exact reconstrueren. Na confrontatie met een tweede getuige blijkt soms dat een andere versie wellicht waarschijnlijker is. Indien je niemand hebt om dat verhaal aan te toetsen, dan verschijnt het natuurlijk zò. Twee bronnen zijn dus noodzakelijk. Ik heb de indruk dat vooral het toeval Vandersteen enorm geholpen heeft. In tegenstelling tot wat je zou denken had hij niet zo erg

Les casse-têtes de Tête de Casse — *De kopbrekerijen van Pietje Bovenkast*

De essentie van een gag, zonder franjes

© Standaard Uitgeverij, Antwerpen

ULTIMA

inkoop - verkoop

Strips en speelgoed

TURNHOUTSEBAAN 58 - DEURNE

open: dinsdag 13.00 - 18.00 u.
woensdag 13.00 - 18.00 u.
donderdag 09.30 - 18.00 u.
vrijdag 13.00 - 18.00 u.
zaterdag 09.30 - 18.00 u.

TEL: 03/325.54.19

S T R I P W I N K E L

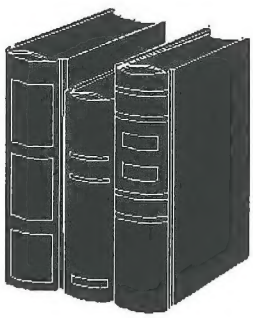

PHILBO

Alain Plouvier & Christiane Mahy
NIEUWE UITBATERS SINDS 1/9/93.

tel. (02) 251.91.86
J.B. NOWéLEI 52 -54
1800 VILVOORDE

Boek- en papierhandel, dag- en weekbladen
Artis-Historia en Soubry ruilcentrum
Karnavalartikelen, verhuring karnavalkleding

STRIPWINKEL

HET „B"-GEVAAR

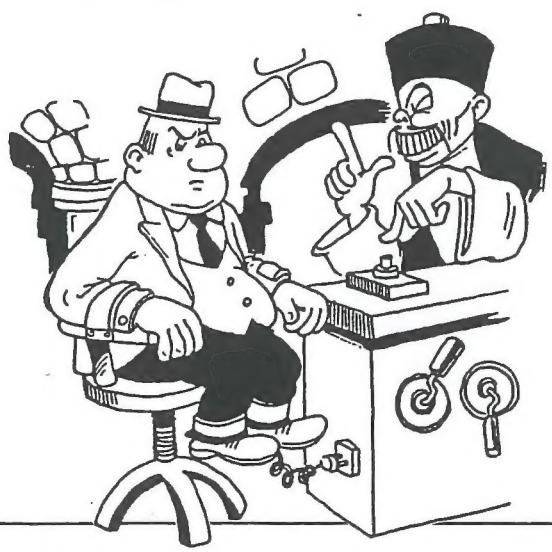

nieuwe, tweedehandse, antiquarische strips, comics, curiosa, originele tekeningen, tentoonstellingen

ERIK DENEYER

open ma-za: 10.30-19.00
Greepstraat 15, 1000 Brussel
tel-fax 02/513.14.96

veel relaties, toch niet in het begin. Hij heeft het gewoon in de oorlog wat gemaakt, en dat dankbaar gebruikt. Ik vraag me af of Willy Vandersteen dé Vandersteen zou geworden zijn zonder de Tweede Wereldoorlog. Voor mij was dat een omstandigheid die hem gelanceerd heeft, en waardoor hij voor het eerst wat bekendheid kreeg. Pas dàn zijn de relaties gegroeid.

De onvermijdelijke oorlog... Marten Toonder en Hergé, om maar twee namen te noemen, hebben het na de oorlog moeilijk gehad, toen hun eventuele collaboratie onderzocht werd. Vandersteen niet, integendeel, hij lanceerde zich enthousiast in de bevrijdingssfeer en ging mee in het nieuwe elan van de jeugdweekbladen. Hergé tekende tijdens de oorlog *Kuifje* in Le Soir, een collaborerende krant, en liet zich soms min of meer verleiden tot propaganda. Ik denk o.a. aan een scène met joden in *De geheimzinnige ster*, die niet in album verscheen. Het feit dat ook Vandersteen voor bepaalde collaboratiebladen gewerkt heeft, wordt wel vermeld, maar dat thema wordt niet zo duidelijk uitgewerkt. Je moet tussen de regels kunnen lezen en de situatie al goed kennen om dat te kunnen beoordelen?

Vooreerst denk ik dat je er rekening mee moet houden dat Hergé vòòr de oorlog al bekend geworden was, en tijdens de oorlog natuurlijk in het oog gehouden werd. Na afloop kreeg hij dan ook al snel problemen. Vandersteen was compleet onbekend, en zijn activiteiten tijdens de oorlog werden nauwelijks gevolgd. Hij heeft ook nooit enorm grote reeksen gemaakt, wel meegewerkt aan een achttal bladen, met erg verschillend werk. Het bleef dus vrij fragmentarisch, het ging nooit om een consistente reeks. De langste serie die hij uiteindelijk maakte, was voor Bravo!, dat gelukkig toch niet beschouwd werd als hét grote collaboratietijdschrift. Bravo! is wel verdwenen, maar ook vrij snel terug opgericht. Dat is één element. Los daarvan is per definitie werken tijdens de bezetting altijd een vorm van collaboratie, maar ik denk wel dat de repressiemechanismen na de bevrijding een onderscheid maakten tussen verschillende stadia van collaboratie. Een felle stellingname die niet door de beugel kon, werd wél aangepakt.

Daarop is Vandersteen inderdaad niet te betrappen. Er is geen officieel, gesigneerd werk van hem bekend dat echt op propaganda zou kunnen wijzen?

Nee, en indien zoiets kon aangetoond worden, vind ik wel dat het mag geweten zijn. Het probleem is natuurlijk dat zulke zaken zelden binnen hun proporties te houden zijn, en meer inkt zouden doen vloeien dan onze biografie waaraan tenslotte tien jaar werk voorafgaat.

Je hebt er zelfs de archieven van het Krijgsauditoriaat op nageslagen?

Inderdaad, op zoek naar eventueel weinig bekend materiaal uit de oorlog. Wie ook maar iéts gepubliceerd had dat niet door de beugel kon, had daar een dossier. Wel, over Vandersteen was daar niéts te vinden.

Het repressie-dossier dan, 50 jaar na datum aktueler dan ooit. In de inleidingen op de Klassiek-reeks verwijs je ook naar de koningskwestie en de repressie. Uit de originele krantentekst blijkt dat Vandersteen die zaken sterk hekelt. Ik wil niemand op een idee brengen, maar een amnestiepamflet met bijpassende illustraties ligt voor de hand. Vermits 50 jaar Suske en Wiske samenvallen met zowel de bevrijding als de repressie, komen nu veel herinneringen en emoties boven.Was het niet beter geweest daarover duidelijk te zijn, en de argeloze lezer anno 1994 wat duiding te geven, zodat het in de juiste context kan geplaatst worden? Wijt je dat aan zijn persoonlijke achtergrond?

Ik denk dat je daar eigenlijk veel meer rekening moet houden met de achtergonden van de Standaard-krant. De Standaard-krant is eigenlijk terug opgerezen uit de collaboratie. Ze werd niet voor niets twee jaar publikatieverbod opgelegd. Toen de Standaard na het sekwester in 1947 opnieuw verscheen, is dat ook niet zonder slag of stoot gegaan, dat was de 'zwarte' gazet, hé. Eugeen Vandenbroeck (Ons Volkske-redacteur, n.v.d.r.) vertelde me trouwens dat werken voor De Standaard helemaal niet zo evident was: het was een heel bewuste keuze. Het hield ook een aantal risico's in, zoals bestempeld worden als 'zwarte', als collaborateur, wat niet niks was in 1947. De Standaard heeft zich dan opgeworpen als persorgaan dat de repressie aan de kaak heeft willen stellen, of toch de willekeur waarmee het krijgsauditoriaat vaak te keer ging. Omwille van 2-3 flarden uit getuigenissen kon men geëxecuteerd worden, neem nu de zaak Irma Laplasse, die opnieuw actueel is. Ik denk dat je Vandersteen veel meer moet zien als iemand die op dat moment zijn broodheer dient, en zegt: *dat is het standpunt van de krant, we gaan daarin mee.*

Dat is trouwens ook zo met de koningskwestie. Hoe meer mensen ik gesproken heb die hem goed gekend hebben, hoe meer me duidelijk werd dat hij zelf *volledig a-politiek was*. Eigenlijk had hij geen echte

gefundeerde standpunten, of toch geen echte op literatuur en nadenken gebaseerde overtuiging. Hij was volledig gedesinteresseerd in alles wat politiek was, trouwens ook wat godsdienst betreft. Hij was een *workaholic*: hij wou creëeren, vertellen van 's morgens tot 's avonds en daarna pintelieren. Ik stel het karikaturaal voor, maar daar komt het in essentie op neer. Hij is nooit partijgebonden geweest. Je kan hem misschien kwalijk nemen dat hij zich bepaalde zaken in de mond heeft laten leggen, maar ik denk dus dat je het moet zien in de context van de krant waarin zijn strips verschenen. Het gaat tenslotte om commentaartjes tussendoor, die passen in de krant van die dag.

Ook in een Tijl Uilenspiegel-verhaal van Bob De Moor vind je in die jaren dat thema terug: de Vlaamse Helden, de Vlaamse symbolen: de IJzertoren, de Koning, de Vlamingen als slachtoffers van de repressie...

Ja maar, je kan toch niet beweren dat Bob De Moor regelmatig dat thema aansneed? Dat liep toch maar over een korte periode. Ook bij Vandersteen bleef dat fragmentarisch, hoewel de koningskwestie toch wel dieper zat. Ik denk dat hij daar een grotere betrokkenheid bij had. *Lambiorix* gaat er eigenlijk over: de koning van een volk wordt weggestuurd, kan niet terugkomen en er is iemand die zijn plaats wil innemen. Dat is het leitmotiv.

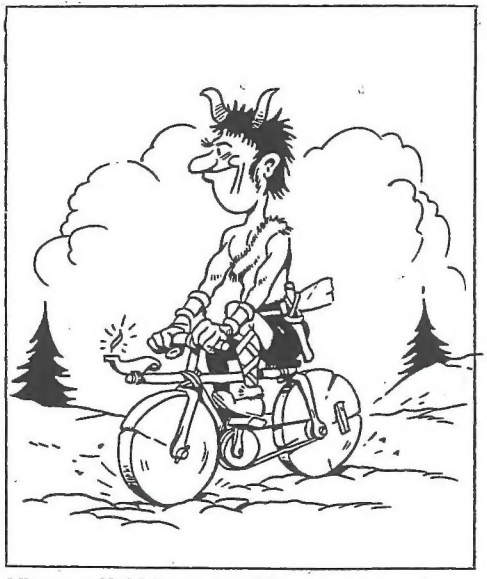

Vlaamse Held (prototype) ©Standaard Uitgeverij.

De stalen bloempot is zelfs een volledige persiflage op de koningskwestie, met allerlei verwijzingen. Ik denk dus dat die zaak hem persoonlijk meer aangegrepen heeft en ik kan me nauwelijks inbeelden dat zoiets in opdracht zou geweest zijn, dat de Standaard zou zeggen: 'maak nu eens een Suske en Wiske rond de koningskwestie'.

Ook in *Prinses Zagemeel* en *De koning drinkt* komen verschillende toespelingen voor, in een zestal verhalen wordt dus naar de Koningskwestie verwezen.

Ja, de repressie en belastingen komen ook wel aan bod, maar de koningskwestie zat veel dieper.

Wat ik wel mis in het boek is een verklaring voor de mysterieuze ontbrekende albums. Je maakt duidelijk dat de strategie van Vandersteen erop gericht is telkens een album te laten volgen op een voorpublicatie in de krant. *De bokkenrijder* is één van de sterkste verhalen in de krant, en toch wordt pas jaren later een album uitgebracht?

Er is allicht een verklaring voor, we hebben die niet verwerkt uit louter tijd- en plaatsgebrek. Ik denk dat er twee verklaringen voor zijn: het verhaal is onmiddellijk na de voorpublicatie in de krant nog in *Het parochieblad* verschenen. Men had bezwaarlijk een album kunen uitbrengen terwijl het verhaal nog in dat blad liep, dat zou het commercieël karakter van het blad gekelderd hebben. Dat heeft lang geduurd natuurlijk, aan een tempo van twee stroken per week kom je aan 110 parochiebladen, dat loopt over méér dan twee jaar! Heeft men het album daarna uit het oog verloren...? Dan zijn er de verwijzingen naar belastingen en repressie, maar die lijken mij alleszins niet sterk genoeg om er géén album van te maken. De kar met de geraamtes, de verwijzing naar Bert d'Haese hadden ze eventueel anders kunnen brengen. Bert d'Haese is in de journalistiek hét boegbeeld van de anti-repressie, de man die artikels schreef ter verdediging van de getroffenen.

Het geval van *De mottenvanger* ligt meer voor de hand: mij lijkt het een sterke verwijzing naar WOII, kompleet met V1 en landing in Normandië , terwijl keizer (fuhrer) Lambik slaapt en niet wil gestoord worden. De leidende figuren van <u>beide</u> kampen worden voorgesteld als uit op roem, macht en winst uit wapenhandel. Vandersteen schildert een cynisch beeld van de machteloosheid van de gewone man, slachtoffer in dat machtsspel. Misschien was dat in 1949 wat té somber om uit te brengen als onschuldige kinderstrip?

Dat is heel juist, ik zie ook geen andere verklaring. Vooral de rol van de propaganda, het tegen elkaar opzetten van beide partijen door Propagandex, die is nogal scherp. Nu, ik vind eigenlijk *De stalen bloempot* zeker zo schokkend, hoewel het thema minder schokkend is. Het feit dat één persoon of een groep van personen er in kunnen slagen volkeren tegen elkaar op te ruien, daar kan je veel symboliek achter zoeken. De Asmogendheden tegen de geallieerden, maar ook de repressieslachtoffers tegenover de 'witten', de 'witten' tegen de 'zwarten',... En eigenlijk wordt de rol van opruiers aan de kaak gesteld. Natuurlijk, wat ligt dan vers in het geheugen? De oorlog en de repressie zijn op dat moment de grote onderwerpen. Maar ik denk dat hij vooral in algemene zin laster, leugen en achterklap heeft willen hekelen.

Het blijft een sombere boodschap, waar met moeite een happy end aangebreid is. Niet om te zeggen hoopgevend. Het volgende verhaal is trouwens een western, een louter avonturenverhaal.

Hij heeft er geen goed einde kunnen aanbreien, het is nogal zwak, met een wrange nasmaak, dat is waar. Ik denk dat hij er té diep inzat. *Bibbergoud* is pure ontspanning, maar daarna komt hij in *Lambiorix* weer op de proppen met de koningskwestie. Het gaat dus altijd op en af, hé: je hebt een standpuntverhaal, *De mottenvanger*, gevolgd door puur

LA NOËL DE TÊTE DE CASSE

PITJE BOVENKAST VIERT KERSTMIS

Dessin de Willy VANDERSTEEN

Tous droits réservés — Alle rechten voorbehouden

Kerstmis in juni.

© Standaard Uitgeverij, Antwerpen.

avontuur, *Bibbergoud*, en dan *Lambiorix*, daar zit ook erg veel achter, hoor. Het lijkt een avonturenverhaal, en dat is het ook, maar eigenlijk is de rol van die Lambiorix vergelijkbaar met die van Leopold III. *De stierentemmer* is dan weer niks, een avontuur in Spanje met een mechanische stier, een zwakker verhaal vind ik. Dan is er *De stalen bloempot*. Een hoogtepunt, daarna *Het zingende nijlpaard*, weer een avontuur, in het oude Egypte, en dan weer die *Ringelingschat*, met het Duitse thema, de belastingen en nog veel meer. Het is alsof hij met zichzelf in het reine moet komen, zo van: *ik moet toch af en toe wat boodschappen in mijn verhalen leggen...*

Van belastingen gesproken, dat is inderdaad een thema dat hem als zelfstandige ondernemer nauw aan het hart lag. Van in het begin vind je in de verhalen de jacht op goud: *De zwarte madam De Bokkerijder, Bibbergoud, De Ringelingschat, De poenschepper, De schone slaper, Theofiel - kleine percentjes- Boemerang.* Het thema van de mens die op zoek gaat naar het gouden kalf... Zie ook: de firma G.ouden & K.alf in *De kwakstralen,...*

Het loopt wel telkens slecht af met die goudzoekers, hé!

Ja, hij kent zijn catechismus, en hebzucht wordt altijd gestraft. Nochtans gaat hij zelf wel door voor een zakenman in hart en nieren. Een harde, die zijn belangen heeft verdedigd en een imperium opgebouwde. Zijn die prekerige goede boodschappen er volgens jou dan alleen voor de schone schijn?

Het is wel waar, hij heeft natuurlijk een imperium opgebouwd, en is een handige zakenman geweest. Hij heeft altijd zijn figuren en zijn creaties zeer goed uitbesteed, en is op veel treinen kunnen springen, dat is zo.

Nu, dat is commercieel inzicht, hé. Ik geloof nooit dat hij, behoudens een paar anekdotes over medewerkers die hij onheus zou behandeld hebben, mensen financieel schade zou hebben berokkend door zelf aan geldgewin te doen. Wat hij vooral centraal stelt, is: die zucht naar geld als enige doel, dàt is verwerpelijk. Lambik ziet in *Bibbergoud* alleen dat goud, en laat zijn vrienden sterven. In *De poenschepper* -nog erger- offert hij ook zichzelf op. Prachtig verhaal was dat. Ja, dat heeft mij geweldig getroffen, nu nog trouwens, met Belzebuth en Fantamoer...

Ja, echt een verhaal uit onze generatie, eind jaren zestig... toen we zelf een jaar of acht, tien waren. Puur jeugdsentiment!

Da's heel juist, 1967. Het is een ijzersterk verhaal dat eigenlijk in de oude reeks had thuisgehoord, qua kwaliteit. Zeer geslaagd.

Vandersteen zelf leefde op grote voet, nogal luxueus?

Ja, hij was geen *Uncle Scrooge*... Hij verzamelde geen geld om geld te verzamelen, wel om het echt royaal te kunnen opdoen, en ik denk dat iedereen zal beamen dat hij het royaal opdeed. De thematiek die je daar aanhaalt, dat zijn de mensen die echt àlles opzijschuiven in functie van dat geld.

Hij heeft er wel altijd hard voor gewerkt.

Ik wou het juist zeggen, ik vind wel dat hij het verdiende, hij heeft het niet bepaald gratis gekregen. Er zit dus wel wat in, en och, zo zijn we allemaal wel wat, denk ik.

Iedereen wil loon naar werken.

Tja. Zo is er ook het verhaal van Karel Verschuere...

Een tragisch verhaal, gezien het talent en de mogelijkheden die hij had.

Een tragisch verhaal, ja. Hij had grafisch talent, maar een volledig gebrek aan talent voor scenario's, dat is de grote tragiek van Karel Verschuere geweest.

Verschuere was ondanks alles toch een gewiekste kerel: hij is er als enige in geslaagd een vaste percent in de wacht te slepen op albumverkoop, iets dat niemand anders heeft kunnen bemachtigen. Uniek, en Vandersteen heeft zich daaraan ook geen twee keer bezol.. bezondigd.

Over het grafische aspect: de fameuze 'klare lijn' van Hergé is bekend. Uit schetsboeken blijkt ondertussen wel dat die lijn het resultaat is van een aantal zeer warrige potlood-schetsen, waaruit dan één lijn gekozen wordt. Hoe zat dat bij Vandersteen? Hij heeft ons geen doorkijkje op zijn techniek nagelaten?

Dat is inderdaad zo. Gelukkig heb ik voldoende originele tekeningen gezien waarop achteraan nog schetsen stonden. Wel, hij zette die lijn in één keer neer, daar kwam haast geen gomwerk aan te pas. Dat kon ook moeilijk, gezien het helse tempo waartegen hij werkte.

Ja, maar ik lees in je boek dat het afwerken van die platen hem enorm veel moeite kostte, dat hij daar nachten aan besteedde, dan kwam het toch niét zo vanzelf...?

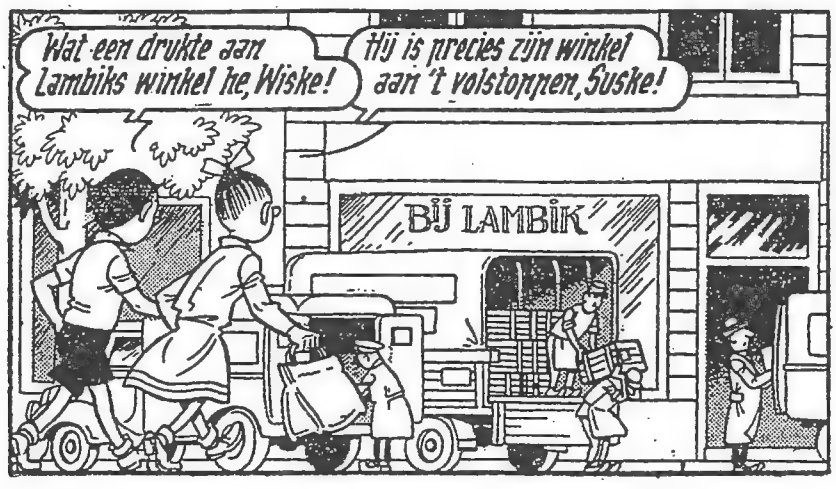

Wel, het verzinnen van de gags en de verhaallijn, dat was het moeilijkste, dààr kroop enorm veel tijd in. Eens die fase achter de rug was, dan ging het vrij snel. Dat is ook het grote probleem geweest met de studiomedewerkers. Vandersteen nam aan dat iederéén dat toch wel zou kunnen. Hij gaf de synopsis aan op een kwarto-blad papier, en veronderstelde dat iemand anders dat idee dan evengoed kon uitwerken als hij.

Je wordt al enige jaren aanzien als dé 'Vandersteen-kenner'. Als jij zegt: *HIJ heeft het getekend*, dan wordt dat algemeen aanvaard, en omgekeerd. Hoe herken jij nu *de hand van de meester*? In een bepaalde lijn?

Ik zeg dat zelf niet, hé, ik heb nooit van mezelf beweerd, dat ik de ultieme kenner ben, en...

Kom, kom, niet te bescheiden,...

(kucht) Dat is moeilijk uit te leggen, het is geen bepaalde lijn of zo, het is... (twijfelt). Het kan een hand zijn, of een voet, een molentje in het decor, of een boom... Een bepaalde sfeer in de tekening eigenlijk, waaraan ik zie dat hij het getekend heeft, ja, een sfeer is nog de beste omschrijving. Die dozen van *Het Toverkasteel* bijvoorbeeld, die zijn niet door hem getekend, sommige details zou hij nooit tekenen.

Heelwat inkters en medewerkers hebben elkaar afgelost bij de afwerking van Suske & Wiske.

Eindigt voor jou -zoals voor veel verzamelaars- de échte Suske & Wiske-reeks bij *De Zwarte Zwaan* het laatste ongekleurde album, of later? Voor mij ligt voorlopig het laatste hoogtepunt bij *Angst op de Amsterdam*. Lees jij de nieuwe Suske & Wiske nog?

Nee (beslist), ik ben Vandersteen-verzamelaar, hé, geen Suske en Wiske- verzamelaar. Maar ik vind wel dat er in de latere periode nog goeie verhalen gemaakt zijn, *De poenschepper*, zoals gezegd. Maar *De raap van Rubens* vind ik ook geslaagd. Ik verwacht ook veel van het nieuwe verhaal, dat in het najaar van '94 zal verschijnen: *De zeven schaken*, over de jeugd van Willy Vandersteen, maar dat kan ook zijn omdat ik er zo nauw bij betrokken ben, en de personages en de vele verwijzingen naar bestaande figuren en situaties herken.

In je boek wordt voor de eerste keer een duidelijk beeld gegeven van Studio Vandersteen: Wie is Wie en heeft Wat gedaan. Veel namen krijgen trouwens voor de eerste keer een gezicht. Is dat wat gesuggereerd, met het oog op de toekomst van studio en uitgeverij? Zo van: er is nog leven na Willy Vandersteen?

Nee, zo was het zeker niet, integendeel zou ik zeggen. Ik heb er sterk moeten op aandringen om de bijdrage van al die mensen te kunnen vermelden. Ik vond dat zelf noodzakelijk om een volledig beeld te krijgen. Vooral het geval Karel Verschuere stuitte op nogal wat weerstand...

Je schrijft ergens dat Vandersteen veeleisend was voor zijn medewerkers. Hoe komt het dan dat zoveel middelmatig en zelfs zwak materiaal de deur uit ging? In tegenstelling tot Studio Hergé, waar een strenge kwaliteits-controle was, die blijkbaar voortgezet wordt door de 'Fondation Hergé'. Tot eind jaren '50 gaat de kwaliteit in stijgende lijn, en in de jaren '60 volgt de vrije val?

Wel, dat is moeilijk te verklaren. Ik heb daar een theorietje over, dat ik niet wil verkopen als dé waarheid, en dat dan ook niet in het boek terug te vinden is. De jaren veertig en vijftig waren belangrijke jaren voor het traditionele Belgische beeldverhaal. Vanaf het midden van de jaren zestig heb ik de indruk dat er een algemene terugval is, zelfs met persoonlijke inzinkingen, zoals bij Hergé. De beste reeksen lopen ten einde, of het nu over Dupuis, Lombard of Hergé gaat, overal vind je dat terug. Ik denk dat de veranderende tijden daar voor iets tussen zitten: de opkomst van de experimentele strip, de nieuwe beweging in Frankrijk, met Pilote, enz... De gevestigde waarden hebben het misschien moeilijk gehad met die evolutie?

Het is zo dat de politieke commentaren uit de eerste verhalen in de jaren zestig vervangen werden door een soort maatschappelijk-welzijns-bewustzijn. Zo heb je *Dulle Griet*, de waanzin van de oorlog, met verwijzing naar Vietnam; *Het hondenparadijs*, een spannend en emotioneel verhaal over de koude oorlog en de atoomdreiging, *Twee toffe totems*, over generatieconflicten; *De toornige tjiftjaf*, milieuproblemen, ik pik er voor de vuist enkele uit. Op het einde vond je steeds die typische 'Vandersteen-moraal'. In de nasleep van mei '68 kreeg dat moraliserend toontje vooral uit het Noorden veel kritiek. Ik herinner me een artikel uit Ciso/Stripschrift.

Ja, dat klopt allemaal wel.

Ik neem mijn voorzorgen! Wat verkopen betreft, gaat het er stuiven!
Ik neem natuurlijk deel aan de Nationale Veertiendaagse van de Middenstand!... Ik zal u dat eens uitleggen!
Een formidabele campagne, he! Ik begrijp dat hij meedoet!... Lambik is de knapste kleinhandelaar van West Europa!

© Standaard Uitgeverij, Antwerpen

DE FAMILIE VERGAREN

Het Kerstmannetje

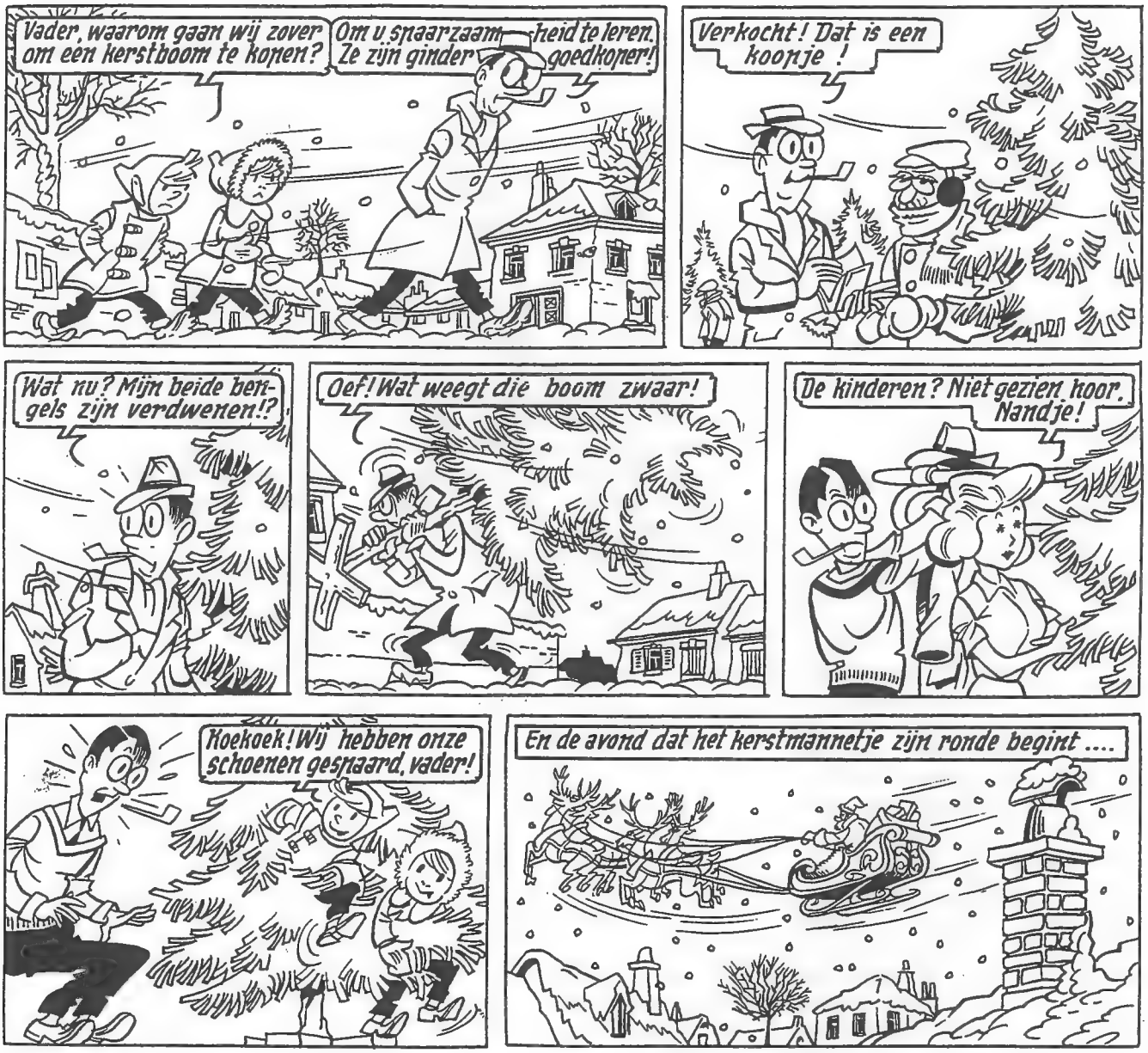
Vader, waarom gaan wij zover om een kerstboom te kopen?
Om u spaarzaamheid te leren. Ze zijn ginder goedkoper!
Verkocht! Dat is een koopje!
Wat nu? Mijn beide benjamins zijn verdwenen!?
Oef! Wat weegt die boom zwaar!
De kinderen? Niet gezien hoor, Nandje!
Koekoek! Wij hebben onze schoenen gespaard, vader!
En de avond dat het kerstmannetje zijn ronde begint ....

© Standaard Uitgeverij, Antwerpen.

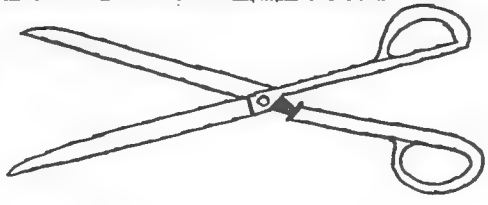

KNIP DIT STROOKJE AF
HET IS GELD WAARD

Deze reklamestrip werd in 1959 uitgegeven door CENTRA. Drie verschillende verhaaltjes zijn bekend, telkens op een dubbelgevouwen A3- folder in kleur. Achteraan staat een reklame.
Grappig: ook de produkten werden getekend door (Studio) Vandersteen. Dé reklamestrip bij uitstek!
Dit verhaal werd al gedeeltelijk gepubliceerd in de Vandersteen-biografie. Wij houden onze lezers liever niet in spanning en drukken het integraal af.

PERZIKKEN

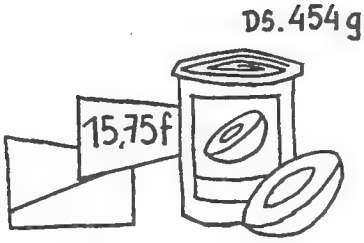

ANANAS

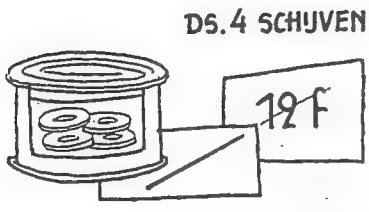

GALETTEN

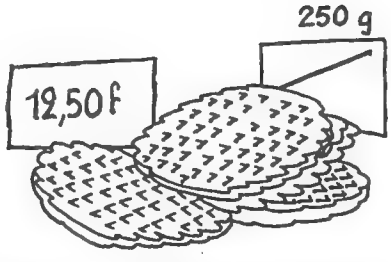

FRANSE WIJN

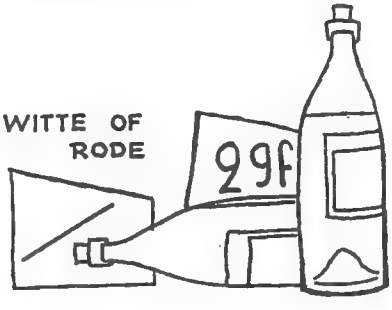

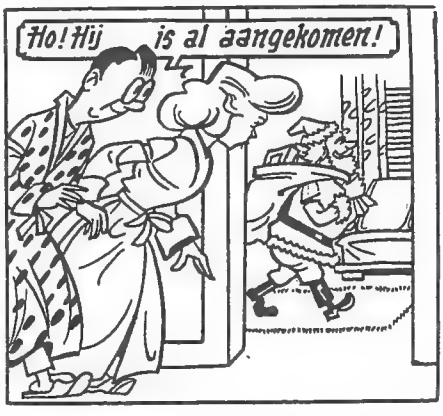

COGNAC

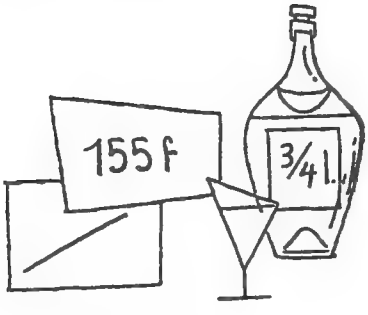

PRALINES MONACO

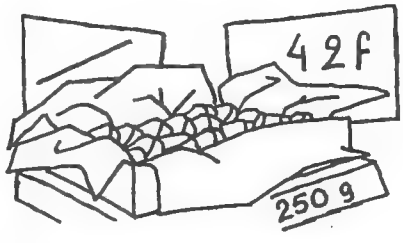

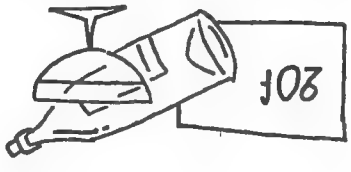

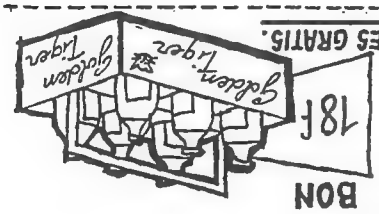

BON TEGEN AFLEVERING VAN DEZE
4 FLESSEN PILS
OF
GOLDEN TIGER
GELDIG TOT 2 JANUARI 1959
CHRISTMAS
...EN 2 FLESJES GRATIS.

© Standaard Uitgeverij, Antwerpen.

BISCUITS
MÉLANGE
DE LUXE

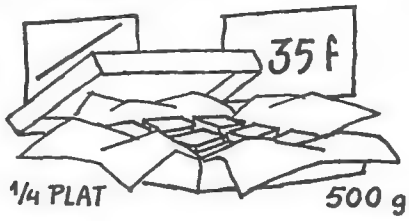

KOFFIE

ROOD
MERK

NIEUWJAARS -
MÉLANGE

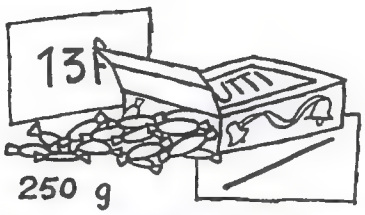

OP AL UW AANKOPEN

CENTRA

DUBBEL CENTRA ZEGELS

TEGEN AFLEVERING
VAN DEZE **BON**
1 FLES
GELDIG TOT 2 JANUARI 1959

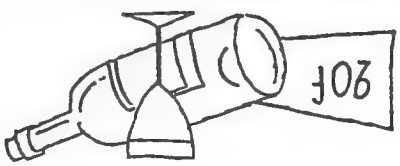

TEGEN AFLEVERING
VAN DEZE **BON**
1 FLES
GELDIG TOT 2 JANUARI 1959

© Standaard Uitgeverij, Antwerpen.

Over die kritiek kan ik zeggen dat die zich hoofdzakelijk richtte op het feit dat de verhalen in die tijd volledig opgehangen werden aan 'de boodschap', waardoor het scenario wat magerder werd. Vroeger primeerde de strip, het avontuur op zich, met tussendoor wat kritiek op de actualiteit.

Denk je dat het een ander boek zou geworden zijn indien hij nog geleefd had? Marc Sleen was niet enthousiast toen in de Sleen Gids de bekende legende doorprikt werd van de stroken van *De Ronde* die hij in Frankrijk tekende. Daarna snelde een motorrijder naar Gent, zodat het Rondekrantje zogezegd nog dezelfde dag gedrukt en verkocht werd. Wellicht had je de legende(s) moeten respecteren?

Het was zeker een ander boek geworden indien hij nog geleefd had, want dan had ik getracht die stereotiepe ballonnetjes te doorprikken, natuurlijk. Vandersteen heeft net na de oorlog een mythe rond zijn persoon gecrëeerd, een *ontstaansgeschiedenis* geschreven, die je in àlle interviews terugvind: de Seefhoek, de Innovation, het gekke verhaal van *Comics in your Life..* De zogenaamde ontdekking. Alsof hij al niet eerder met strips bezig was en het allemaal te danken is aan een *aha-erlebnis*...

Ja, op de tentoonstelling blijkt dat hij al in de jaren twintig strips tekende voor zijn patrouille-blad, en zelfs Totor van Hergé overnam! Ik kan me ook moeilijk voorstellen dat hij op een ochtend zijn krant opent, en vaststelt dat *de uitgever* eigenhandig Suske veranderd heeft in Rikki, zoals o.a. verteld wordt in *Ik vier het elke dag*. Alsof die zich er zou mee bezighouden elk strookje te gaan wijzigen...

Inderdaad. Nee, indien hij nog geleefd had, was ik daarop zeker doorgegaan, desnoods in verschillende interviews, om dat te kunnen doorprikken.

Je was al geruime tijd bezig met de beschrijving van het oeuvre, tien jaar zeg je zelf. Vroeger schreef je in Kartoen en niet zo lang geleden was er de *Vandersteen Collectie*, beiden geslaagde uitgaven van 't Vlaams Stripcentrum. Een reeks sympathieke mini-boekjes tegen zachte prijs, maar verzorgd. Had je dit dikke boek toen al in het achterhoofd?

Jazeker, ik heb trouwens stukken uit die reeks opnieuw gebruikt voor de biografie. Vermits alles door dezelfde auteur geschreven werd, dacht ik niet dat hij bezwaar zou maken (lacht). Voor de voortzetting van de *Vandersteen Collectie* zit ik nu trouwens in een impasse. In het laatste deeltje waren we bij *de familie Snoek* aanbeland, pakweg 1949. In de biografie is nu het vervolg op die periode al verteld, zodat ik geen aansluiting meer heb om de reeks voort te zetten.

Wel, misschien wordt het *Vandersteen Magazine* wel een logische opvolger van beide uitgaven. Door die eerste boekjes heb je de belangstelling van Dirk Willemse opgewekt, die je voorstelde dé 'biografie' van Vandersteen te schrijven, een 'Standaardwerk' zeg maar. Zonder de Standaard Uitgeverij was de uitgave op deze manier niet mogelijk geweest. Kan je dan nog objectief werken? Heb je water in je wijn moeten doen?

Natuurlijk. Het spreekt vanzelf dat je altijd compromissen moet sluiten, maar ik heb toch geschreven wat ik al lang wou schrijven.

Paul Geerts sprak in 'de zevende dag' nog maar eens van 60000fr voor een Rikki en Wiske: het kinderachtige is er nu wel af, van het stripverzamelen. Jammer?

Dat is er al een tijdje af, hoor. Al mijn eindwerken en dergelijke voor school handelden over strips. Dat is toch zowat vijftien jaar geleden, en toen werd dat ook al aanvaard als een ernstig onderwerp.

Ja, maar ik doel vooral op het financiële aspect van het verzamelen. De eerste generatie Vlaamse verzamelaars startte zo eind jaren '60, begin jaren '70. Van die oude garde hebben er al heelwat afgehaakt. Jij behoort net als ik tot een jongere generatie, maar je hebt op één of andere manier de 'goede oude tijd' nog meegemaakt. Je bent er zelf een tijdje mee gestopt, enkele jaren geleden. Hoe raak je zo'n verzameling plots beu?

Wel, ik ben er zeer jong mee gestart, ik denk dat ik elf jaar was toen ik inzag dat oude strips verzamelen een interesante bezigheid was. Het heeft vooral te maken met een bepaald inzicht. Als één van de eersten ben ik naast strips ook gestart met het verzamelen van spullen in vergankelijk en delikaat materiaal, zoals porcelein, papiertjes,... vanzelf al moeilijk te vinden. Dat zijn nu de zeldzame curiosa, natuurlijk. In het begin van de jaren negentig is er dan inderdaad een zekere teleurstelling ingetreden, door de evolutie in de mentaliteit van de verzamelaars. Ik betrapte ook mezelf er op dat ik de hele dag alleen nog bezig was met het telefonisch volgen van de 'beursnoteringen', wie heeft wat gevonden of aangeboden op 'de markt', en dergelijke. De hebzucht gaat op de duur het plezier verdringen. Tenslotte ga je goede vrienden verliezen, om toch maar om weer iets bovenop een stapel te leggen... Ik heb dan een deel van mijn verzameling van de hand gedaan en ben er een tijdje uitgestapt. Spijt? Ja, ergens wel, want daar zaten onvervangbare stukken bij.

Wel, je come-back mag er zijn. Denk je dat er na ons nog een nieuwe generatie verzamelaars komt? Ik vraag me af of twintigers zich nog op de Lombard-collectie storten, bvb. Die hebben ze toch nooit gelezen in een tijdschrift uit hun jeugd?

Ik geloof dat zeker, er zijn nog steeds jonge mensen in geïnteresseerd. De Lombard-collectie had ik trouwens zelf ook nooit gelezen, voor ik ze begon te verzamelen. Nee, het verzamelen gaat zeker nog een tijdje door, denk ik.

Met dank aan Peter Van Hooydonck voor de illustraties die hij ter beschikking stelde voor dit artikel, en aan Marc Leemans (Standaard Uitgeverij) voor de toestemming voor het gebruik ervan.

P. Vranken

De redactie ontving een dringend telegram van...

WOEFKE

**LAATSTE BERICHTEN -
ZONDVLOED VAN OUDE EN NIEUWE STRIPS. STOP.
MATSUOKA, RIKKI, SOS METEOREN, RED RYDER 5, enz. STOP.
140 ORIGINELE TEKENINGEN. STOP. 300 LUXE STRIPS. STOP.
40 GROTE STRIPS MET ORIGINELE TEKENING. STOP.CURIOSA. STOP.
EEN UNIEK AANBOD VAN 8.000 TITELS! STOP.**

ANTWERPSESTRAAT 185, 2640 MORTSEL (ANTWERPEN) tel. 03/449.15.60
Open: van 9 tot 18 uur. Donderdag gesloten.

ALLE STRIPS
*****
TWEEDEHANDS
(IN-EN VERKOOP)
*****
LUXE-EDITIES

STRIPFIGUURTJES
*****
T-SHIRTS
*****
ZEEFDRUKKEN

DE STRIPKEVER

BRUULCENTER/LEERMARKT 50 (bus 24), 2800 MECHELEN tel. 015/21.76.05

Open: ma: 13u30-18u00, di-zat: 10u00-18u00.

STRIPWINKEL

GOBELIJN

MECHELSESTRAAT 35
LEUVEN

016 / 23.55.86

Droog gewogen...

BIOGRAFIE, SLECHTS 500fr. DE KILO...

De biografie van Willy Vandersteen is het verwachte hoogtepunt geworden. Alleen al met het doorkijken van het prachtig afgewerkte boek met de vele kleur-illustraties ben je een tijdje zoet. Bovendien voelt het lekker aan: zijn de tijden van de 'floeren' kaften met goud-op-snee bij de Standaard Uitgeverij achter de rug? Peter van Hooydonck heeft verstandig gebruik gemaakt van zeldzame illustraties, zoals de voorkaft van Petit Monde met het Rode Masker. Voor de prentjes alleen al de aanschaf meer dan waard, zou ik zeggen. (Voor de luie lezers: dit is tevens mijn eindconclusie).

Dit is trouwens niet zomaar een boek. Een precieze beschrijving maken van leven en werk van Willy Vandersteen is een hele onderneming: enkele generaties fans in Vlaanderen en Nederland zullen er hun persoonlijke herinneringen aan toetsen, en het antwoord willen terugvinden op diverse raadsels.

De kleinste fout zal bovendien niet onopgemerkt blijven. Een beangstigend idee.

Na lezing kan je alleen tot de conclusie komen dat, hoewel nog niet alles gezegd is over Willy Vandersteen en zijn creaties, alle vroegere publikaties in de schaduw gesteld worden qua volledigheid. Het pleit dan ook voor de samensteller dat hij systematisch te werk gegaan is: logischerwijs vormen geboorte en dood van de tekenaar het geraamte van het werk, met als ruggegraat ontstaan en evolutie van àlle bekende creaties. Daar zitten toch nog heelwat verrassingen tussen, ook voor de ervaren verzamelaar.

Als tweede niveau krijg je dan het lekkers: het hoe, waarom en wanneer van de diverse produkties, met kleine anekdotes en vooral veel illustraties bovenop.

Een derde niveau moet dan noodzakelijk bestaan uit een analyse van de verhalen, en de manier waarop ze het denken van de tekenaar weerspiegelen. (Freud is dan nooit ver uit de buurt, en het gevaar voor hilarische conclusies -denk aan Hergé, de 'vrouwenhater'- is natuurlijk groot). Wie was Willy Vandersteen, wat waren de achtergronden van zijn succes, zijn privéleven? *What made him tick?*

Dit derde niveau wordt in deze biografie net niet gehaald, er was trouwens een derde deel voor nodig geweest. Wie de nodige basiskennis al in huis had, kan dit misschien ietwat teleurstellen. In de pers sijpelde in dit verband wat kritiek door, als zou het té veel een 'heiligenverhaal' zijn. (was Vandersteen Sinterklaas, en indien niet, vertel je het dan aan je kinderen? niet eenvoudig). 'Men' is nu eenmaal minder geïnteresseerd in het vele zweet van de artiest, en des te meer in de vaak sappige verhalen en legenden die de ronde doen. *Human interest* is 'in', en het doorprikken van het (tekst)ballonnetje een must; zie ook: verzamelaar Roger Decadt over-strips-struikelend, door Paul Jambers. Het leven van een stripauteur mag je niet verwarren met dat van zijn helden. De werkelijkheid is vaak heel wat minder romantisch

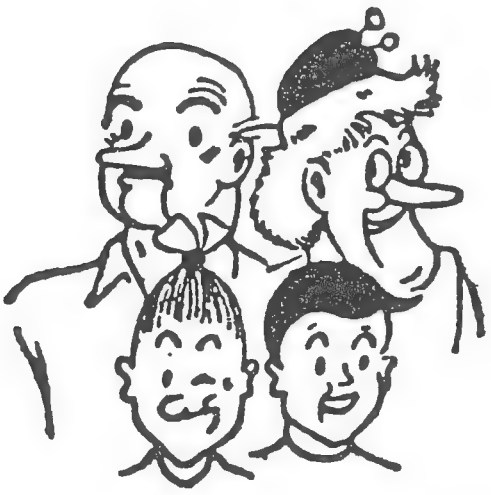

dan je denkt en, in het geval van Vandersteen, minder simpel dan wat de tekenaar zélf ons voorstelt. Het morbiede Zwartkijken van Franquin schetst de depressie die hij doormaakte, tot op het bot, maar leert het ons iets over Robbedoes en Guust? En vooral: kunnen we daarna nog doen alsof we nergens van weten, en op dezelfde manier genieten van de optimistische Guust?

Dat vraagt toch wat hersengymnastiek.

Al deze bedenkingen ten spijt heeft het -al dan niet op sensatie beluste- publiek na al die tijd wel eens recht op een volledig beeld. Het werkelijke leven van Vandersteen, voor zover dat nog kan gereconstrueerd worden, vormt een noodzakelijke aanvulling op een echte biografie. Peter van Hooydonck zal dat wel beamen. Hij heeft alvast de (stevige) funderingen gelegd, en dat is zonder meer een verdienste. Het geleverde werk moet dus niet zozeer als een eindpunt beschouwd worden, wel als een noodzakelijke start, een referentiepunt waarop verder onderzoek en aanvullende publikaties vlot kunnen aansluiten.

Niet toevallig misschien kondigt de Standaard Uitgeverij -in de biografie- voor 1995 de uitgave aan van een nieuw periodiek, het *Willy Vandersteen Magazine*, met aanvullende informatie.

De **bibliografie van De Rijck** dan, wel, die steekt wat af bij de kleurenpracht van de biografie. Zwart-wit kan schitterend zijn, maar blijkbaar werden kleurafbeeldingen hier gewoon gefotokopieerd, zodat het geheel een overwegend zwarte indruk geeft. Het is wél het meest volledige naslagwerk dat ooit samengesteld werd. Wie daaraan twijfelt, kijkt eens op blz. 120, nr. 88, laatste regel...

***De Bruegel van het beeldverhaal* en *Van Kitty Inno tot de Geuzen* verschenen bij de Standaard Uitgeverij, en zijn verkrijgbaar bij de speciaalzaak tegen 2.995fr. voor de beide delen samen.**
Een verplichte aanschaf. Sparen maar.

SLEEN & Co.

De albumreklames van Nero en Co. door Yves Kerremans
Deel 9

V19 De hoorn des overvloeds:

voorpublikatie in *Het Volk* :

* aankondigingstekening: do 19.11.53
* aankondigingsstroken: vr 20.11.53
* begin: za 21.11.53
* einde: do 08.04.54

albumreklame in *Het Volk*:

* A: do 30.09.54

V20 De gouden vrouw:

voorpublikatie in *Het Volk*:

* aankondigingstekening: vr 09.04.54
* aankondigingsstroken: za 10.04.54
* begin: ma 12.04.54
* einde: do 26.08.54

albumreklame in *Het Volk*:

* B: do 28.10.54

BOEKHANDEL « HET VOLK »

Met genoegen delen we onze lezers mede dat één der meest succesrijke tekenverhalen van Marc Sleen op de markt werd gebracht.

Een nieuwe succes-album van Marc Sleen

De Hoorn des Overvloeds

Een nieuw tekenverhaal waarin jong en oud terug het grootste genoegen zullen beleven aan de dolle fratsen van Nero, Madam Pheip en Petoetje.
Maak van de gelegenheid gebruik de andere albums van Marc Sleen, die U nog niet in uw bezit hebt, te bestellen.

ALLE ALBUMS KOSTEN SLECHTS 15 FR.

BESTELBON

Ondergetekende .....
.....
wonende .....
..... straat, Nr ....
te .....
verlangt te ontvangen tegen terugbetaling, de titels die onderlijnd zijn.

— De Hoorn des Overvloeds.
— Het Vredesoffensief van Nero.
— De Bende van de Zwarte Kous.
— De Ark van Nero.
— De Ring van Petatje.
— Beo, de Verschrikkelijke.
— De Rode Keizer.
— De Blauwe Toekan.
— De Erfenis van Nero.
— Het Rattenkasteel.

Datum, Handtekening,
.....

A

'n Nieuw Marc Sleen-Album!

BOEKHANDEL « HET VOLK »

Met groot genoegen kunnen we onze lezers meedelen dat een nieuw album van Marc Sleen verschenen is en onmiddellijk leverbaar

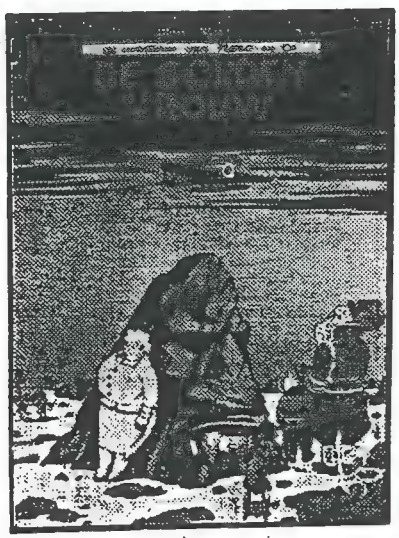

DE GOUDEN VROUW

Een tekenverhaal vol sprankelende humor waaraan zowel groot als klein terug veel genoegen zullen beleven.
Maak van de gelegenheid gebruik de andere albums van Marc Sleen die u nog niet in uw bezit hebt te bestellen. Alle albums kosten slechts 15 fr. en zijn gebonden in een keurige kleuren-omslag.
Maak uw kinderen gelukkig en schenk hun, ter gelegenheid van Sinterklaas, deze prachtige Nero-verhalen.

BESTELBON te zenden aan Boekhandel Het Volk, Forelstr., 22, Gent

Ondergetekende ... ...
wonende ... ... straat, nr .....
te ... ... verlangt te ontvangen tegen terugbetaling de titels die onderlijnd zijn.

★ De Gouden Vrouw
★ De Hoorn der Overvloeds
★ Het Vredesoffensief van Nero
★ De Bende van de Zwarte Kous
★ De Ark van Nero
★ De Ring van Petatje
★ Beo de verschrikkelijke
★ De Rode Keizer
★ De Blauwe Toekan
★ Het Rattenkasteel
★ De erfenis van Nero
★ Kapoentjes album nr 23 - 1954

Datum ..... Handtekening .....

B

Een strip in de kijker.

In de donkere novembermaand van het jaar des heres 1974 doet in het misdaadmuseum, Bajesplein 1, Groterdam een jonge dame haar intrede, Franka genaamd. Oorspronkelijk was het niet de bedoeling dat zij als hoofdfiguur zou optreden doch wel Jarko Jansen, medewerker bij het misdaadmuseum. Maar zoals het dikwijls gaat: de tekenaar wikt, de lezer beschikt. Zo werd Nederland een stripheldin rijker. Een figuurtje dat uitgroeide doorheen de jaren van mollig jufje tot slanke jongedame, voorzien van alle vormen en rondingen op de juiste plaats. Franka debuteerde in een periode dat het legendarische weekblad Pep op zijn laatste benen liep; niets liet toen blijken dat ze een bliksemcarriere tegemoet zou gaan. Haar albums verschenen in verschillende landen waaronder Frankrijk, Duitsland, Finland, Zweden en Denemarken, niets kon of kan haar opmars stuiten. Franka is een levendige, vlotte, ongedwongen jongedame, die in de waanzinnigste situaties steeds haar mannetje staat. Ze beleeft geen alledaagse avonturen. Franka beweegt zich even soepel in de wapen- als in de kunsthandel. Ook de scheepvaart of circuswereld zijn haar niet vreemd. Steeds nieuwe aktuele thema's treden op het voorplan. Thema's zoals werelddierendag, archeologie, concurentie in de modewereld, zelfs de vliegtuigbouw wordt eventjes onder de loep genomen. Franka beleeft avonturen die misschien met een beetje geluk (?) jou ook zouden kunnen overkomen. De vraag blijft dan of je niet moet onderdoen voor deze pittige jongedame. Anders dan Yoko Tsuno, Natasja of Rubine gunt ze ons een blik in haar priveleven: ze is een kei in het surfen, parachute springen, zeilen... enz. Ze houdt van een goeie film, bediend zich v/d modernste apparaten zoals computer, autotelefoon,... noem zelf maar op. Heeft deze jongedame dan geen enkele slechte karaktereigenschap ? Jawel, ze kan bij momenten ook al eens woedend uitvallen, jaloers zijn, of verwaand overkomen, maar dit alles neem je er graag bij. Ontwerper en tekenaar van deze spannende verhalen is Henk Kuijpers. Hij werd geboren te Haarlem in 1946 en zoals bij vele tekenaars boeiden strips en striptekenen Henk al op jonge leeftijd. Hij tekent niet alleen Franka voor den brode, ook posters voor Pep, Eppo, zeefdrukken en etsen maken deel uit van zijn werk. Ook sport-, geboorte - en nieuwjaarskaartjes krijgen vorm onder zijn tekenpen. Dit alles worden soms onbereikbare maar toch gegeerde collector-items. Bekijk deze tekenaar zijn gehele oeuvre eens, afgewerkt met oog voor detail, actuele items tot in het fanatieke uitgepluisd, boeiend in beeld gebracht. Hier geen maanreizen of science-fiction-toestanden, maar herkenbare situaties. In één prentje zit zoveel informatie over wat er gebeurd dat je een album tweemaal zou moeten lezen, éénmaal om het verhaal, de tweede maal om ieder prentje afzonderlijk te bekijken. Zelfs het uur en de weersomstandigheden zijn nauwkeurig uitgebeeld. Echt een prof in priegelwerk, zowel tekenwerk als kleur passen harmonieus in elkaar. Een stripserie om te lezen en herlezen. Hopelijk zet Henk zijn minitieus tekenwerk nog lang verder en vloeien er nog vele Franka-verhalen uit zijn magische tekenpen.

Willem.

Franka is een uitgave van Big Balloon.
Geestelijke vader: Henk Kuijpers.

Titels.
1978 Het misdaadmuseum (wapensmokkel & revolutie)
1978 Het meesterwerk (schilderijvervalsing)
1978 De terugkeer v/d Noorderzon (oplichting scheepsverzekering)
1979 De wraak v/h vrachtschip (idem)
1981 Circus Santekraam (circuswereld)
1982 Monster v/d moerplaat (3 kortverhalen)
1984 De tanden v/d draak (archeologie)
1986 ondergang v/d donderdraak (idem)
1990 Moordende concurentie (modewereld)
1992 Gansterfilm (film & oplichting)
1993 De vlucht v/d Atlantis (vliegtuigbouw)
1994 De blauwe Venus (kunstroof).

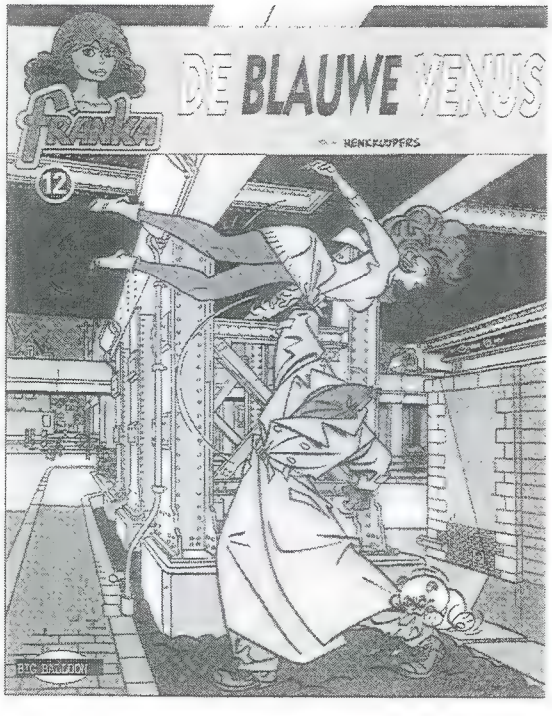

Vers van de pers.

Glenat

De wind der goden 7 'Barbary' & 8 'Ti Fun', Cothias & Gioux. hc 375fr.
De japanse geschiedenis in mooie tekeningen, de tekst en het scenario is soms moeilijk te volgen.
Sneeuw 7 'De drie misdaden van Judas', Gine & Convard. sc 175fr. Verhaal verspreid over te veel albums, wat de leesbaarheid beperkt.
Arno 4 '18 Brumaire', Martin & Denoel. sc 175fr. Napoleon's opmars naar het keizerschap. Moorden intriges, gekonkel, in het woelige Frankrijk.

Casterman

De wereld van Edena 'Stel', Moebius. sc 495fr. Zoals steeds bij Moebius zijn logika en lijn in het verhaal ver te zoeken. Alhoewel:: prachtige decors en inkleuringen.

Arboris

Meccano 2 'Gillette', Hanco Kolk. sc 195fr. Het is niet mooi getekend, maar het heeft wel wat.
Verzamelde werken van Moebius: 'Mr Mouche'. sc 759fr, 600 ex. Voor de ware liefhebber.

Standaard

Nero 124-125-126 / Sleen trilogie. hc 1995fr. 500 genummerde exemplaren, zwart-wit uitvoering, mét zeefdruk.
Rode ridder 150 'Klingsor', Biddeloo. sc 120fr, hc 995fr, op 700 exemplaren, met extra katern: hoe ontstond de rode ridder? , welke tekenaars werkten eraan mee?, met als top of the bill: Karel Biddeloo himself in de kijker.
Sus en Wis 240 'De pottenpakker', Geerts. sc 120, hc 1295fr.
Sorry, de zoveelste mislukking op een rij.
Geef mij dan maar....
Kiekeboe 61 'De zes sterren', Merho sc 120fr. Avonturen onder- en bovengronds te Gouda.

Uitgeverij Boumaar

Ocke Ockinga 3 & 4, Gerrit Stapel. hc 595fr.
Een gedeelte van de Friese geschiedenis in schitterende zwart-wit uitvoering gebracht.
Einde van een reeks die 4 banden beslaat bestaande uit 15 dagbladverhalen. Er is eveneens een gesigneerde editie met zeefdruk, oplage 75 exemplaren.

Lombard

High Shool Generation 'Dakota', Chr. Denayer. sc 175fr. Onwaarschijnlijke 90210-toestanden op Carmel Highschool. Het lijkt het nederlandse meidenblad Tina wel. Hou jij van mij of ik van jou? enz... Stoere binken op mooie-meiden-versiertoer.
Hans 7 'De kinderen van het oneindige', Kas & Rosinski & Duchateau. sc 175fr. Tekenaar Kas neemt de pen over van Rosinski, het verschil is nauwelijks merkbaar.
Bob Morane 21 'De boom van Eden', Vernes & Coria. sc 175fr. (Joods) gosdienstig getint verhaal Zelfs de SS duikt op, het verleden herleeft.

Dargaud

Woogee 2 'De stad der engelen', André Benn. sc 195fr. Avontuur in de filmwereld: mafiosi, leuke meiden, af en toe wordt er ook nog eens een film opgenomen. Goed verhaal,vernieuwend getekend.
Collectie Charlie 48 : 'Ianna', Cornen & Plissen. sc 160fr.

Dupuis

Rourke 3 'De drie concubines', Marvano & Rouffa. sc 165fr. Een journalist in het verre China probeert de oosterse denkwijze te doorgronden: Rourke, een kille schoft steeds op zoek naar de scoop van z'n leven.
G. Raf Zerk 11 'De tand des doods', Cauvin & Hardy. sc 165fr. Grappen van laag allooi, helemaal niet leuk.
Isabel 11 'De grote bonbon', Will & Delporte. sc 165fr. Rare wezentjes, heilige spreuken, en een geheimzinnige fluitspeler bevolken Isabels wereld.
Bij Sjaak 'Bij de kraag gevat', Cauvin & Carpentier. sc 165fr. Bestaat ook in een brusselse versie, genaamd: 'A es waal vees gezint'. hc 320fr., 1250 ex.
De havik 1 'De overledene van Kermellec', Pellerin. hc 320fr. De auteur van Roodbaard presenteert een nieuwe spannende avonturen-reeks.
Jessica Blandy 10 'Satan mijn smart', Renaud & Dufaux. hc 320fr. Occultisme, sex, wreedheid, waanzin, dit alles in een dolgedraaide onleefbare wereld.

Willem.

Haddock-schuifraam. Leuke reklame-gadget...

De 9de editie van het Fristi Stripfestival Koksijde...

(16 juli t/m 7aug. '94) zal je een onvergetelijke namiddag bezorgen. Nee, je hoeft beslist geen échte stripliefhebber te zijn om er enkele gezellige uren door te brengen. Het Festival werd in vergelijking met '93 zo'n 50% uitgebreid, en dit voor dezelfde toegangsprijs. Naast de **expo's** rond Urbanus, Vrouwen in 't Wit, 40 jaar Tiny en o.a. ook 50 jaar D-Day, méér dan **100 tekenaars**, dagelijkse optredens, de aanwezigheid van Walt Disney, Philips CD-i en o.a. ook SEGA. De sponsors verwennen je er met diverse gratis wedstrijden, waarbij heel leuke prijzen kunnen gewonnen worden. En alle dagen is er iets extra's: poppenkast, clowns, Radio Donna live, bezoek van Samsom, Jommeke in de kinder-animatiestand, de aanwezigheid van **Urbanus**,... Niet toevallig is het Fristi Stripfestival Koksijde hét jaarlijkse rendezvous voor de stripliefhebber en de families die van een leuke namiddag ontspanning houden.

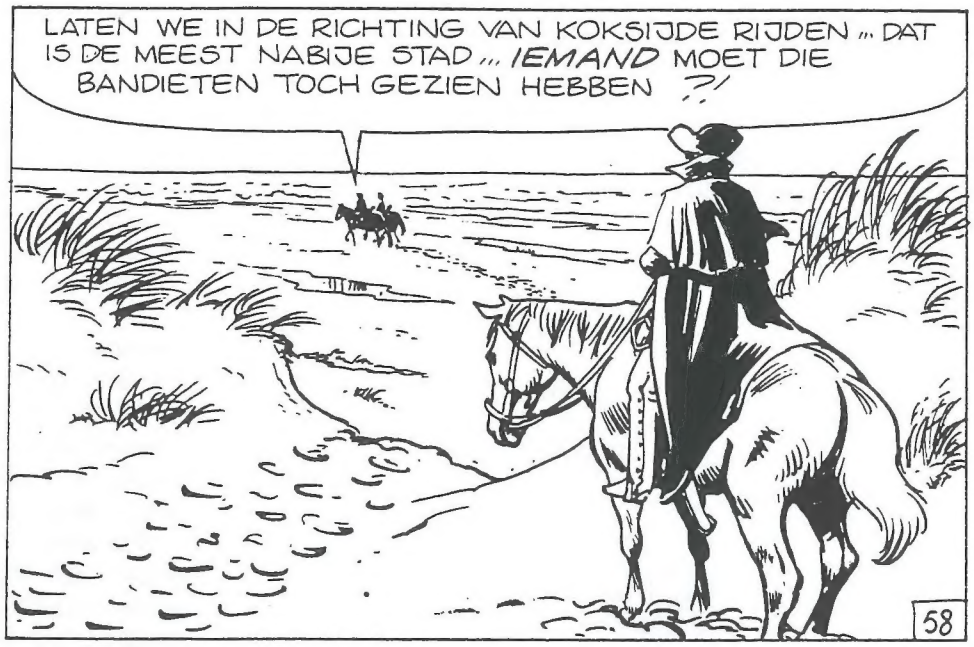

© copyright Hec Leemans

Plaats: de parking van het Casino, in het centrum van Koksijde-Bad.
Data: 17 juli t/m 8 augustus. Elke zondag ruilbeurs vanaf 10u.
Open: van 14 t/m 18 uur.
Prijs: Kinderen 70 fr., volwassenen 100 fr. De ruilbeurs is vrij toegankelijk.
Info: 058/52.15.15

Voor de verzamelaars.

Ook dit jaar zijn er speciale Koksijde-uitgaven.
We vermelden alvast de bundel **Ladies around Largo**, op 1.000ex., **1.995fr.**, getekend en gesigneerd door Van Hamme en Francq. In de map zitten 6 aquarel offset-tekeningen (30x40 cm) van 6 verschillende vrouwelijke hoofdfiguren, voor de gelegenheid luchtig gekleed (Koksijde kan inderdaad traditioneel rekenen op goed weer).
Er komt een luxe-album op groot formaat van **Mensenjacht**, een Bakelandt-verhaal dat zich aan de Westkust afspeelt en pas in september in gewone uitvoering verkrijgbaar is. Beperkte oplage, **1.250fr.**
Als vervolg op het album met kortverhalen en schetsen van de Blauwbloezen is er deze keer iets dergelijks rond **Robbedoes en de kleine Robbe**, van Tome en Janry, naar het schijnt met onuitgegeven materiaal.

KOKSIJDE KADO's

Leden en abonnee's van Brabant Strip hebben een streepje voor en besteden slechts 1.595fr. aan "Ladies around Largo" en 995fr. aan "Mensenjacht". Een uitzonderlijk aanbod! Het bedrag hoort vòòr 25/7/94 op rekeningnr. 001-1182992-56 te staan. Vergeet je naam niet te vermelden!

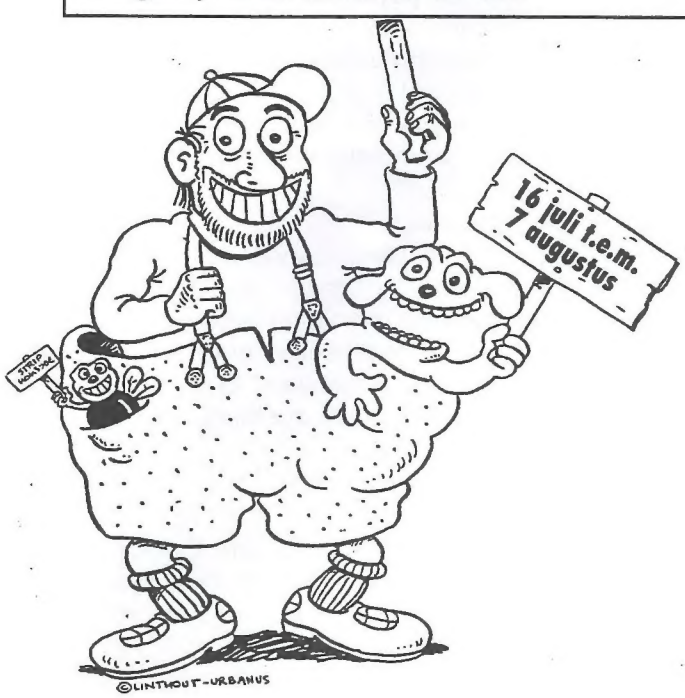

NIEUWE &
TWEEDEHANDS-
STRIPS (aan- & verkoop)
HOUTEKIET
DIESTSESTRAAT 146, LEUVEN
016/23 80 12

Advertenties

Gratis voor particuliere verzamelaars.
Schriftelijk of telefonisch meedelen.
Alleen zeer directe zoekertjes worden gepubliceerd.

GEZOCHT:

*De sjeik van de woestijn, klein langwerpig stripje, reklame voor Parein. P.Vranken 052/30.50.40.

*Het H.A.P. mysterie. Reeks van vier vouw-stripjes. Reklame voor De Ruijter broodbeleg. Alex Benoit 015/61.09.64

*Pater Damiaan en het dagboek van de strijd tegen de melaatsheid. Uitg. Univers-Media, Paris. JP.Legein 058/51.23.02

*St. Norbert, prediker, vredesapostel, bisschop. Copyright Univers-Media, Paris. Uitg. waarschijnlijk Goede Pers, Averbode. JP.Legein 058/51.23.02

*Mickey losse nrs.1, 422, 423. Mag 50 à 100fr.(nr.1) kosten in goede staat. P. Vranken 052/30.50.40

TE KOOP:

*Robbedoes, pak losse nrs. 1945-1989, ook in kleine aantallen. Interessante ruilvoorwaarden. P. Vranken 052/30.50.40

RUILEN:

*Bravo album 13, nieuwstaat, tegen Ons Volkske, Kapoentje, Kuifje of Robbedoes album. P. Vranken 052/30.50.40

NIEUWE ABONNEE's.

Peter van Hooydonck, Danny Warmoes, Harry de Cock, Patrick Keyser, Paul van Opstal, Peter Bonte, Kathleen Missault, Emmanuel Jacobs, Herman de Brucker, 't Vlaams Stripcentrum vzw, Alex Vandaele, Filip Lomme, Christian Duyckaerts, Roger Bellens, Henk Zonsveld (NL), Klaas de Krijger (NL), Michel Guyt (NL).

CLUBNIEUWS

BRABANT STRIP LATE NIGHT 7 juni.

Bestuursvergadering.
Aanwezigen: Alex, Jean-Pierre, Patrick, Frank.

Algemene vergadering.
Voorzitter Alex heet ons welkom en dankt iedereen voor de medewerking aan de geslaagde ruilbeurs.
Frank houdt het persoverzicht.
Peter van Hooydonck vertelt over de biografie van Willy Vandersteen, aan de hand van onderwerpen en vragen vanuit het publiek. Een geslaagde avond!

VOLGENDE KEER: 6 september 1994, 20u

In juli en augustus zijn er géén officiële vergaderingen. Het lokaal staat wel ter beschikking van de leden die vrijblijvend willen samenkomen.
Traditioneel wordt op de eerste vergadering van september het nieuwe bestuur verkozen.
In juli en augustus is er ook géén Brabant Strip Magazine!

BRABANT STRIP MAGAZINE is een uitgave van Brabant Strip, vereniging van stripverzamelaars.
BESTUUR:
Alex Benoit (voorzitter)
Patrick Vranken (secretaris)
Jean-Pierre Hendrickx (penningmeester)
Frank Huygens (verslag).
REDACTIE:
Frank Huygens, Willem Gay,
Wim Cludts, Yves Kerremans,
Jean Smits, J.P. Legein.

Eindredactie en opmaak: P. Vranken.
Redactieadres: Berreweide 34,
052/30.50.40. 1840 Londerzeel.

Abonnementen tot eind '94: 250fr./ 17 gulden.
(verzending inbegrepen).
Rekeningnummer. 979-7702011-22.
(vermeld naam, adres, en "abonnee")

Het copyright voor alle gebruikte afbeeldingen en teksten berust bij de betreffende auteurs of uitgeverijen. Advertenties vallen onder de verantwoordelijkheid van de adverteerder.

STRIPWINKEL

HEEMBEEKSESTRAAT 288 • NEDER OVER HEEMBEEK • TEL: (02) 268 41 92
AFRIT NR 6 RING BRUSSEL